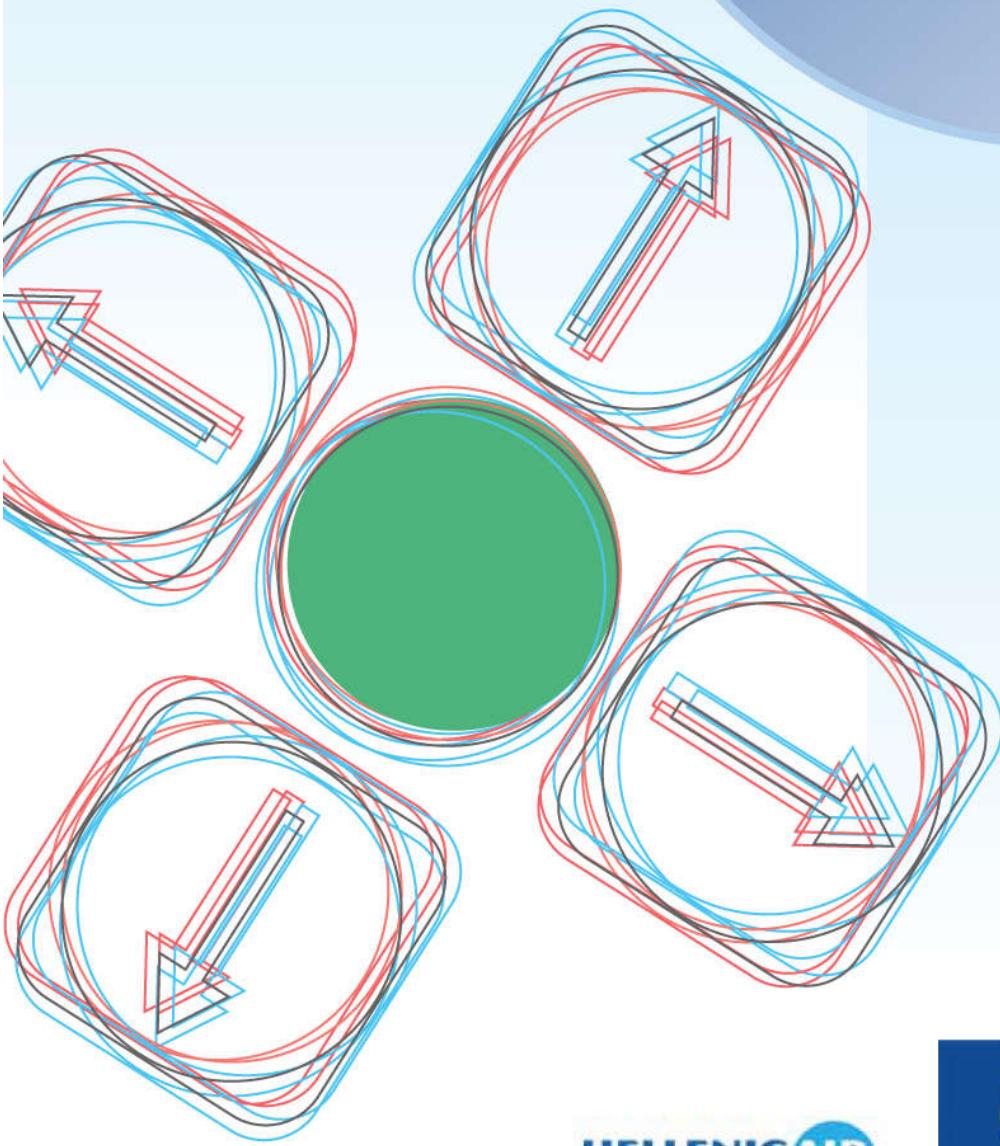

COMPASS

Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης
στα Ανθρώπινα Δικαιώματα
για νέους/νέες

Όταν έρθει το αύριο

«Εάν κρίνετε τους άλλους όπως αυτό το σύστημα έκρινε εσάς, δεν θα είστε καλύτεροι από εκείνους που σας καταδίκασαν σε θάνατο»
Dwight Adanandus

Θεματικές ενότητες	Ανθρώπινη ασφάλεια, ΜΜΕ, Ειρήνη και βία
Πολυπλοκότητα	Επίπεδο 3
Μέγεθος ομάδας	Οποιοδήποτε
Διάρκεια	60 λεπτά
Επισκόπηση της δραστηριότητας	<p>Αυτή η δραστηριότητα, μέσα από τις πληροφορίες που παρέχει και τη συζήτηση στην οποία ωθεί, διερευνά ζητήματα όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα δικαιώματα των ποινικών εγκληματιών. • Η θανατική ποινή. • Η προστασία της κοινωνίας από τους εγκληματίες. <p>• Το δικαίωμα στη ζωή.</p> <p>• Το δικαίωμα να μη υφίσταται κανείς σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση.</p>
Σχετιζόμενα δικαιώματα	
Σκοποί	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξετάσει τις προκαταλήψεις μας για τους ποινικούς κρατούμενους και να θίξει τον αντίκτυπο της ύπαρξης της θανατικής ποινής. • Να αναπτύξει τις δεξιότητες ακρόασης και «ερμηνείας» των πληροφοριών που μας δίνονται. • Να προαχθεί το συναίσθημα της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της δικαιοσύνης.
Υλικά	<ul style="list-style-type: none"> • Αντίγραφα του φυλλαδίου «Όταν έρθει το αύριο», ένα ανά άτομο. • Ένα φύλλο χαρτιού και μολύβι για κάθε μέλος της ομάδας.
Οδηγίες	
Βήμα 1ο.	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Διαβάστε το 1ο μέρος του φυλλαδίου δυνατά. Όταν τελειώσετε, δώστε στους/στις συμμετέχοντες/ουσες περίπου 5 λεπτά για να σημειώσουν τα κύρια σημεία του και να τα καταγράψουν με δικά τους λόγια. Κατόπιν, ζητήστε να ανταλάξουν φύλλα με τον/τη διπλανό/ή τους, να διαβάσουν ο ένας τις σημειώσεις του άλλου και να δώσουν ανατροφοδότηση πάνω σε αυτά που διάβασαν. 2. Ρωτήστε αν κάποιοι/ες θέλουν να διαβάσουν δυνατά τις σημειώσεις τους, δώστε τους χρόνο να το κάνουν και, έπειτα, συζητήστε τις διαφορές μεταξύ των εκδοχών: Θυμήθηκαν κάποιοι/ες περισσότερες λεπτομέρειες από άλλους/ες; Επινοήθηκαν πράγματα που δεν υπήρχαν στην αρχική ιστορία; 3. Ρωτήστε τους για τα συναισθήματα και τις σκέψεις που τους γέννησε η ιστορία: Ποιος πιστεύουν ότι είναι ο/η αφηγητής/τρια; Τι έχει συμβεί πριν την αφήγησή του/της;
Βήμα 2ο.	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Διαβάστε δυνατά το απόστασμα από την εφημερίδα και το 2ο μέρος της αφήγησης του Dwight.

Ημερομηνία κλειδί

26 Ιουνίου

Διεθνής Ημέρα Προστασίας των Θυμάτων Βασανιστηρίων

2. Επιπρέψτε τώρα στα ζευγάρια να συζητήσουν για 10-15 λεπτά τις νέες πληροφορίες. Δώστε τους αντίγραφα του φυλλαδίου σε περίπτωση που θέλουν να συμβουλευτούν σημεία από το κείμενο.
3. Κατόπιν ζητήστε τους να σκεφτούν τα ακόλουθα δύο ζητήματα:
 - Άλλαξε η άποψή τους για τον Dwight ή τον Nanon, όταν έμαθαν ότι ήταν θανατοποιίτες; Γιατί;
 - Τι σκέφτονται για τη ρήση του Dwight «Εάν κρίνετε άλλους με τον ίδιο τρόπο που αυτό το σύστημα έκρινε εσάς, αυτό θα σας κάνει ίδιους με εκείνους που σας καταδίκασαν σε θάνατο!» Συμφωνείτε με αυτό;
4. Ανοίξτε το ζήτημα σε μια γενική συζήτηση λαμβάνοντας υπόψη την ανατροφοδότηση που έχετε πάρει από τα ζευγάρια.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

- Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να οδηγήσει σε μεγάλη συζήτηση γύρω από πολλά και διαφορετικά, σημαντικά και ενδιαφέροντα ζητήματα, που μπορούν να αποτελέσουν το θέμα περαιτέρω δραστηριοτήτων. Εντούτοις, συνιστάται να επιμείνετε αρκετά στα θέματα που οι ομάδες έχουν ήδη εξετάσει, παρά να ανοίξετε τελείως νέα θέματα (δείτε παρακάτω, στο πλαίσιο των συμβουλών για τους/τις διευκολυντές/τριες).
- Δίδαξε αυτή η δραστηριότητα κάτι και σε σας και στην ομάδα; Σας έκανε να επανεξετάσετε απόψεις ή πεποιθήσεις σας;
 - Τι προσπαθεί, κατά τη γνώμη σας, να εξηγήσει η δραστηριότητα; Πέτυχε αυτόν τον στόχο και, εάν όχι, γιατί;
 - Ποια άλλα δικαιώματα έθιξε η δραστηριότητα πέρα από το δικαίωμα στη ζωή; Ανέκυψαν τέτοια ζητήματα στη συζήτηση;
 - Σημειώστε αυτά τα ζητήματα σ' ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού για μελλοντική χρήση.

Συμβουλές για τους/τις διευκολυντές/τριες

- Στην πρώτη συζήτηση (που έπεται της ανάγνωσης του πρώτου αποσπάσματος), είναι σημαντικό να μην αποκαλυφθεί η ταυτότητα και η κατάσταση των δύο ατόμων: Προσπαθήστε να κάνετε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να εκφράσουν όσο το δυνατόν περισσότερο τις απόψεις και τις εντυπώσεις τους, χωρίς να χρειαστεί να υπαινιχθείτε κάτι για την ταυτότητα των χαρακτήρων. Ο σκοπός είναι να εξεταστούν οι ανθρώπινες πλευρές των δύο προσώπων, χωρίς να υπάρχει γνώση των περιστάσεων στις οποίες βρίσκονται ή της ιστορίας και του παρελθόντος τους.
- Το νόημα της ανταλλαγής σημειώσεων μεταξύ των μελών της ομάδας στο τέλος του 1ου βήματος είναι να δοθεί μια εικόνα των διαφορετικών τρόπων με τους οποίους οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται και συγκρατούν τις πληροφορίες. Η διαδικασία αυτή δεν θα πρέπει να γίνει αντιληπτή ως «τεστ», αλλά μάλλον ως διαδικασία έκφρασης διαφορετικών απόψεων, ώστε οι συμμετέχοντες/ουσες να μην έχουν άγχος για τις σημειώσεις τους. Προσπαθήστε να εκμαιεύσετε σχόλια, ειδικά από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες των οποίων ο απολογισμός διαφέρει ριζικά απ' αυτόν του γείτονά τους. Ρωτήστε τους/τις γιατί νομίζουν ότι υπάρχουν αυτές οι διαφορές -γιατί, π.χ., μερικοί/ές μνημόνευσαν ορισμένα κομμάτια της ιστορίας, τα οποία παραλείφθηκαν τελείως από άλλους/ες.
- Η ίδια η δραστηριότητα θα εγείρει πιθανότατα πάρα πολλά ζητήματα, που είναι αδύνατο να καλυφθούν σε μια και μόνο δραστηριότητα, κι έτσι πρέπει να προσπαθήσετε να κρατήσετε τη συζήτηση στους άξονες που προτείνονται και, ως έναν βαθμό, να μην αφήσετε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να παρασυρθούν -παραδείγματος χάριν- σε μια συζήτηση της ίδιας της ποινής του θανάτου. Προσπαθήστε να κρατήσετε τη συζήτηση γύρω από τα εξής βασικά ζητήματα:
1. Ο βαθμός στον οποίο, το Κράτος και ο καθένας μας, τείνει «να κρίνει» τους ανθρώπους στη βάση κάποιου πράγματος που (πιστεύουμε ότι) έχουν κάνει. Αυτό πιθανώς έχει ο Dwight κατά vous, όταν γράφει ότι δεν θέλει να «κρίνει» τους άλλους με τον τρόπο που το κράτος έχει κρίνει τον ίδιο (και τον Nanon). Το Κράτος τούς έχει ξεγράψει απολύτως

- ως ανθρώπινα όντα, λόγω κάποιας πράξης που έχουν κάνει στο παρελθόν.
2. Ακόμη και οι αποκαλούμενοι «ειδεχθείς εγκληματίες» έχουν και διατηρούν τα εγγενώς ανθρώπινα χαρακτηριστικά τους όχι μόνο τη «στοργή και τη συμπόνια», για τα οποία μιλάει ο Dwight, αλλά και τη «ματαίωση και κατάθλιψη», που περιγράφει ο Nanon ως αποτελέσματα του εγκλεισμού.
 3. Κατά τη συζήτηση για το «δικαίωμα στη ζωή», οδηγήστε τη συζήτηση στο ζήτημα του εάν αυτοί οι δύο ανθρώποι έχουν ακόμα το δικαίωμα στη ζωή και εάν όχι, πώς κάποιος μπορεί «να χάσει» ένα τέτοιο δικαίωμα. Έχει κανείς την εξουσία να αφαιρέσει αυτό το δικαίωμα από άλλους πολίτες, ακόμα κι αν αυτοί έχουν διαπράξει ένα έγκλημα;

Προτάσεις για συνέχεια

Ξεκινήστε με μια μικρή συζήτηση σχετική με τη δραστηριότητα, αν ήταν δύσκολη ή όχι και γιατί. Επειτα, αναλύστε τα αίτια και τα αποτελέσματα της κάθε περίπτωσης α), β) και γ).

Ζητήστε από όσους/ες θέλουν να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους. Ωθήστε τους/τις να πουν πως νιώθουν και ανοίξτε τη συζήτηση προς όλους.

Πιατί υπάρχουν βίαιες καταστάσεις:

Ποια θα ήταν η συμπεριφορά άλλων μελών της ομάδας σε αντίστοιχες καταστάσεις;

Πιατί είχαν αυτή τη συμπεριφορά;

Ασχοληθείτε περαιτέρω με τα ζητήματα που προκύπτουν στο τέλος της δραστηριότητας: οργανώνοντας μιαν επίσημη συζήτηση ή χρησιμοποιήστε τη δραστηριότητα «Προεκλογική εκστρατεία» (σελ. 136). Θέμα της συζήτησης μπορεί να είναι :

- Το ζήτημα της ποινής και της τιμωρίας: Ποιος είναι ο σκοπός της κράτησης ή/και της εκτέλεσης ανθρώπων που έχουν διαπράξει εγκλήματα; Υπάρχει για να προστατεύσει πρώτιστα την κοινωνία, για να αλλάξει τη συμπεριφορά των εγκληματιών ή είναι εκδίκηση/τιμωρία;
- Η ποινή του θανάτου: Ποια είναι τα επιχειρήματα υπέρ και κατά της ποινής του θανάτου;
- Εθνική ασφάλεια έναντι της ασφάλειας του ατόμου: Ποια όρια πρέπει να υπάρχουν από πλευράς των κυβερνήσεων στην αντιμετώπιση των χειρότερων εγκληματιών ή των τρομοκρατών; Παραδείγματος χάριν, μπορεί ο βασανισμός ενός ατόμου να δικαιολογηθεί στο όνομα «της ασφάλειας του έθνους»;

Ρίξτε μια ματιά στον ιστοχώρο του Nanon, <http://home4.inet.tele.dk/lepan/lene/nanon/> / και στον Σύλλογο Υποστήριξης του, <http://www.nawisa.org/>.

Μπορείτε, επίσης, να δείξετε την αλληλεγγύη σας στους ανθρώπους που παλεύουν για το δικαίωμα στη ζωή, μέσα από τη δραστηριότητα «Balloons», στο εκπαιδευτικό υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης «all different all equal».

Ιδέες για δράση

Επισκεφθείτε τον ιστοχώρο της Canadian Coalition Against the Death Penalty - CCADP και διαβάστε περισσότερα γραπτά φυλακισμένων (www.ccadp.org). Κατόπιν, γράψτε σε κάποιον θανατοποινίτη (ο ιστοχώρος ccadp περιέχει πληροφορίες για το πώς μπορεί κανείς να αρχίσει αλληλογραφία με κάποιον θανατοποινίτη). Μπορείτε, επίσης, να έρθετε σε επαφή με το παράρτημα της Διεθνούς Αμνηστίας.

Σημείωση: Το πλήρες κείμενο του «Όταν έρθει το αύριο» υπάρχει στον ιστοχώρο CCADP.

Φυλλάδια

Όταν έρθει το αύριο, του Nanon Williams

Μέρος 1ο

«Ήταν μια ημέρα μετά τον θάνατο του Dwight Adanandus, που είδα τη ζωή στ' αλήθεια με εντελώς διαφορετικό τρόπο ή, για να το πω διαφορετικά, ως κάπι εντελώς διαφορετικό απ' αυτό που θα ήθελα να είναι. Ήταν αρχή του χειμώνα και, καθώς είχα ακόμη στο μυαλό μου έναν φίλο που πάντα ήταν για μένα ένα χαμόγελο, όταν οι μέρες μού φαίνονταν μάταιες, αισθάνθηκα τρόμο. Πήρα την εφημερίδα κάτω από την πόρτα, την εφημερίδα που έγραφε την ιστορία του.

Διαβάζοντάς την και συνειδητοποιώντας ότι δεν θα τον ξανάβλεπτα ποτέ, ένιωθα σαν κάπιοις να μου έμπηγε βελόνες στην καρδιά. Μερικές φορές ερχόταν στην αυλή φωνάζοντας «πώς πάει, νεαρέ;» Κι εγώ κοίταζα γύρω και πίσω μου και έλεγα «ποιος είναι ο νεαρός;» και αρχίζαμε και οι δύο να γελάμε, επειδή ήμουν ο πιο νέος εκεί. Και όταν σκέφτομαι αυτές τις στιγμές τώρα, θλίβομαι βαθιά, επειδή δεν θα περιμένω πια με ανυπομονησία τον Dwight να είναι εκεί, στην αυλή, για να διαλύσει εκείνα που με γέμιζαν με θυμό.

Δεδομένου ότι τα χρόνια έχουν περάσει, οι συνήθειές μου, το πώς περνώ τον χρόνο μου, έχουν αλλάξει, αλλά θέλω να πιστεύω ότι αυτές οι συνήθειές θα με κάνουν ενδεχομένως καλύτερο άτομο μια ημέρα, όπως και ο Dwight έγινε με τον καιρό καλύτερος άνθρωπος. Σε στιγμές αδυναμίας σκέφτομαι πάντα τι θα έκανε ο Dwight στη θέση μου.

«Θυμηθείτε», έλεγε, «το σύστημα μπορεί να σας καταβάλει μόνο αν εσείς το αφήσετε. Κάντε ειρήνη με τον Θεό σας, όποιος κι αν είναι αυτός, και αρχίστε να ζείτε και να εκτιμάτε τη ζωή». Κι ύστερα πρόσθετε: «Νεαρέ, δεν ξέρω γιατί είσαι εδώ, αλλά ξέρω ότι δεν ανήκεις εδώ...».

Μέρος 2ο

«.... Στην πραγματικότητα, κανένας δεν θα έπρεπε να είναι εδώ, στην πτέρυγα των θανατοποιητών. Υπάρχουν βιαστές, απαγωγείς, ληστές, παιδεραστές και σαδιστές, που δεν δίνουν δεκάρα για σας. Άλλα υπάρχουν και στοργικοί και συμπονετικοί άνθρωποι, που έχουν κάνει τα ίδια με τους προηγούμενους, αλλά που έχουν και τον τρόπο να αλλάξουν». Θα θυμάμαι πάντα αυτό που μου είπε λίγες εβδομάδες προτού εκτελεστεί: «Θυμήσου τούτο μόνο. Εάν κρίνεις τους άλλους όπως το σύστημα έκρινε εσένα, δεν θα είσαι καλύτερος από εκείνους που σε καταδίκασαν σε θάνατο!» Και όπως εκείνες οι λέξεις ηχούν στα αυτιά μου τώρα, αναρωτιέμαι γιατί μου πήρε τόσον καιρό να καταλάβω το νόημά τους. Φυσικά, αυτό που μου είχε πει, το έχεια καταλάβει. Άλλα το να φτάσω να αντιληφθώ πλήρως το νόημα των λέξεων αυτών, ήταν κάπι διαφορετικό. Υποθέτω ότι το είπε σ' εμένα, επειδή ήμουν ο νεότερος, αλλά η αλήθεια είναι σκληρή, όταν την αντιλαμβάνεσαι.

Ξέρω ότι ο εγκλεισμός είναι ένα ψυχολογικό βασανιστήριο που οδηγεί στην απογοήτευση μέχρι σημείου κατάθλιψης, αλλά σε μερικούς, με κάπιοιν τρόπο, το πνεύμα και η θέληση δεν πεθαίνουν. Ο Dwight έιχε το πνεύμα του ζωντανό και με το πνεύμα αυτό άλλαξε τις ζωές πολλών που σαπίζουν ζωντανοί στο νεκροταφείο του συστήματος. «Το ξέρω ότι δεν είναι εύκολο νεαρέ», έλεγε. «Άλλα ποιος είπε ότι η ζωή είναι εύκολη. Από κάθε ημέρα κρατήστε ό,τι αξίζει και, αν μπορείτε να δείτε φως στο τέλος του δρόμου, αφήστε αυτή τη δύναμη να σας καθοδηγήσει», ήταν τα τελευταία λόγια που μου είπε δακρυσμένος, καθώς μας αποχαιρετώντας για τελευταία φορά. Δεν τολμώ να υποθέσω ποια δύναμη εννοούσε, πιστεύω ότι εννοούσε ότι θα πρέπει να τη βρω μόνος μου για να με στηρίζει στα χρόνια που έρχονται. Δεν έχω ξεμακρύνει ποτέ από τις αξίες μου, όπως η αγάπη για την οικογένειά μου, και πιθανόν αυτή την αγάπη εννοούσε ότι θα συντροφέψει την ημέρα που θα περάσω τις πύλες των ουρανών, όταν το αύριο έρθει πραγματικά».

Ο Nanon Williams καταδικάστηκε σε θάνατο από την πολιτεία του Τέξας, όταν ήταν 17 ετών, με την κατηγορία της δολοφονίας. Αρνείται την κατηγορία και έχει περάσει τα τελευταία εννέα χρόνια στην πτέρυγα των θανατοποιητών.

Πηγή: www.ccadp.org/.

Απόκομμα από εφημερίδα

Huntsville - 2 Οκτωβρίου, 1997. Το βράδυ της Τετάρτης έγινε η εκτέλεση ενός ληστή. Είχε καταδικαστεί για τον φόνο ενός επιχειρηματία στο San Antonio πριν από 9 χρόνια. Ο επιχειρηματίας είχε προσπαθήσει να τον εμποδίσει να διαφύγει μετά από ένοπλη ληστεία που είχε διαπράξει σε τράπεζα. Ο Adanandus, 41 ετών, καταδικάστηκε σε θάνατο για τη δολοφονία του Vernon Hanan, που πυροβολήθηκε στο στήθος την 28η Ιανουαρίου του 1988, καθώς πάλευε με τον Adanandus στο φουαγιέ μιας τράπεζας στη βόρεια πλευρά του San Antonio.